

TÜRKİYE'DE PETROL İSTİHSAL EDEN VE FAALİYETTE BULUNAN ŞİRKETLER

Kemal LOKMAN

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Ankara

Memleketimizin muhtelif bölgelerinden petrol istihsal etmekte olan şirketler, yerli ve yabancı petrol müstahsili şirketler olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Petrol envanteri yapılırken, aşağıda açıklanan ve model olarak alınan yerli şirket örneği ele alınmıştır. Diğer şirketler ile diğer memleketler için de aynı sistem takip ve tatbik edilmiştir.

1. *Bölgeler:* Listenin birinci sütununda, şirketlerin petrol istihsal etmekte olduğu bölgeler gösterilmiştir.

2. *İlk İstihsal:* İkinci sütunda, şirketler tarafından keşfedilip istihsale başladığı ilk yıl tarihi kaydedilmiştir.

3. *İstihsal:* Burada her şirketin, her bölgede sonuç yıl (1965, 1966 ve 1967) içinde yıllık istihsal miktarları ton olarak yazılmıştır.

4. *Rezerv:* Bu sütunda petrol bulunan her bölgenin ve muhtemel rezerv potansiyelinin tahminî miktarı varil cinsinden hesaplanmıştır.

5. *Jeolojik informasyon:* Burada, her bölgede keşfolunan petrolün, hangi jeolojik devir ve formasyonda rastlandığı bildirilmiştir.

6. *Şirketler:* Bu sütunda, bahis konusu bölgenin hangi şirkete ait olduğu işaretlenmiştir.

7. *API gravitesi:* Burada, her bölgede keşfolunan her petrolün (dansitesi, izafi kesafeti) API gravitesi cinsinden gösterilmiştir.

8. *Straight run:* Burada, her bölgede keşfolunan ve her kuyuda rastlanan petrolerin «straight run», atmosferik distilasyon ürünlerin yüzdeleri, yani her petrolün ihtiva ettiği:

- (a) Kükürt,
- (b) Benzin,
- (c) Orta mahsuller (gazyağı ve motorin),
- (d) Bğır mahsullerin (fuel oil) yüzdeleri olup, her birinin yüzdelerine ait olduğu sütunlarda görülmektedir.

9. *Rafineri:* Bu sütunda rafinerinin hangi şirkete ait olduğu ve hangi bölgede veya hangi şehir ve kasaba yanında tesis edildiği yazılıdır.

10. *Kapasite:* Bu sütun, her rafinerinin yıllık kapasitesi, yani rafineride bir yıl zarfında işlenen ham petrol miktarını belirtir.

11. *İnşa tarihi*: Bu sütuna her rafinerinin inşa tarihi, hizmete girdiği, çalışmaya başladığı tarih konmuştur.

12. *Pipe-line*: Bu sütunda, boru hattının geçtiği sahalar, güzergâh ve bu hattı işleten şirketler yazılıdır.

13. *İnşa tarihi*: Bu sütunda, döşenen pipe-line, boru hattının inşa edildiği tarih yazılmıştır.

14. *Çap ve uzunluk*: Döşenen her boru hattının inç-pus cinsinden kutru-çapı, kilometre olarak uzunluğu ve günlük kapasitesi—bir günde taşıdığı petrolün varil cinsinden miktarı—her çapa göre ayrı ayrı sütunlarda ve sonucu bu sütunda toplam olarak gösterilmiştir.

15. *Belgeler*: Bu, petrol tasfiyehanesi, rafinerinin kurulabilmesi ve boru hattının (pipe-line) döşenebilmesi için T.C. Petrol Dairesi Reisliği tarafından verilen resmî müsaade belgelerini gösteren sütun olup, ilk gözünde rafineri veya pipe-line rumuzları ile belge sahibi şirketlerin adları ve kurulduğu saha, mevki, geçtiği güzergâh yer alır. Bu sütunun ikinci gözünde ise, belgelerin verildiği tarihler yer alır.

16. *Keşifler*: Bu sütun altı bölüme ayrılmıştır:

- (a) Petrol keşfolunan kuyunun adı,
- (b) Petrolün keşfedildiği tarih,
- (c) Petrolün kuyuda rastlandığı, metre cinsinden derinliği,
- (d) Petrol yatağının jeolojik enformasyonu,
- (e) Her petrolün API gravitesi,
- (f) Her kuyunun günlük petrol verimi.

17. *Düşünceler*: Bu sütunda her sahanın petrol araması için T.C. Petrol Dairesi Reisliği tarafından verilen Arama Ruhsatnamesi ile her sahanın İşletme Ruhsatnamesi tarihleri, rumuzları ve ait olduğu şirketlerin adları yazılıdır.

Neşre verildiği tarih, 31 temmuz 1969